

BAS VAN OORT

IN ALLE STATEN

Amerika

17 REISVERHALEN OVER DE VERENIGDE STATEN.

Van de oostkust naar de westkust, nationale parken, spectaculaire landschappen, blues en jazz, roadtrips per auto, trein en fiets. Een boek vol bijzondere ontmoetingen.

F J O R D

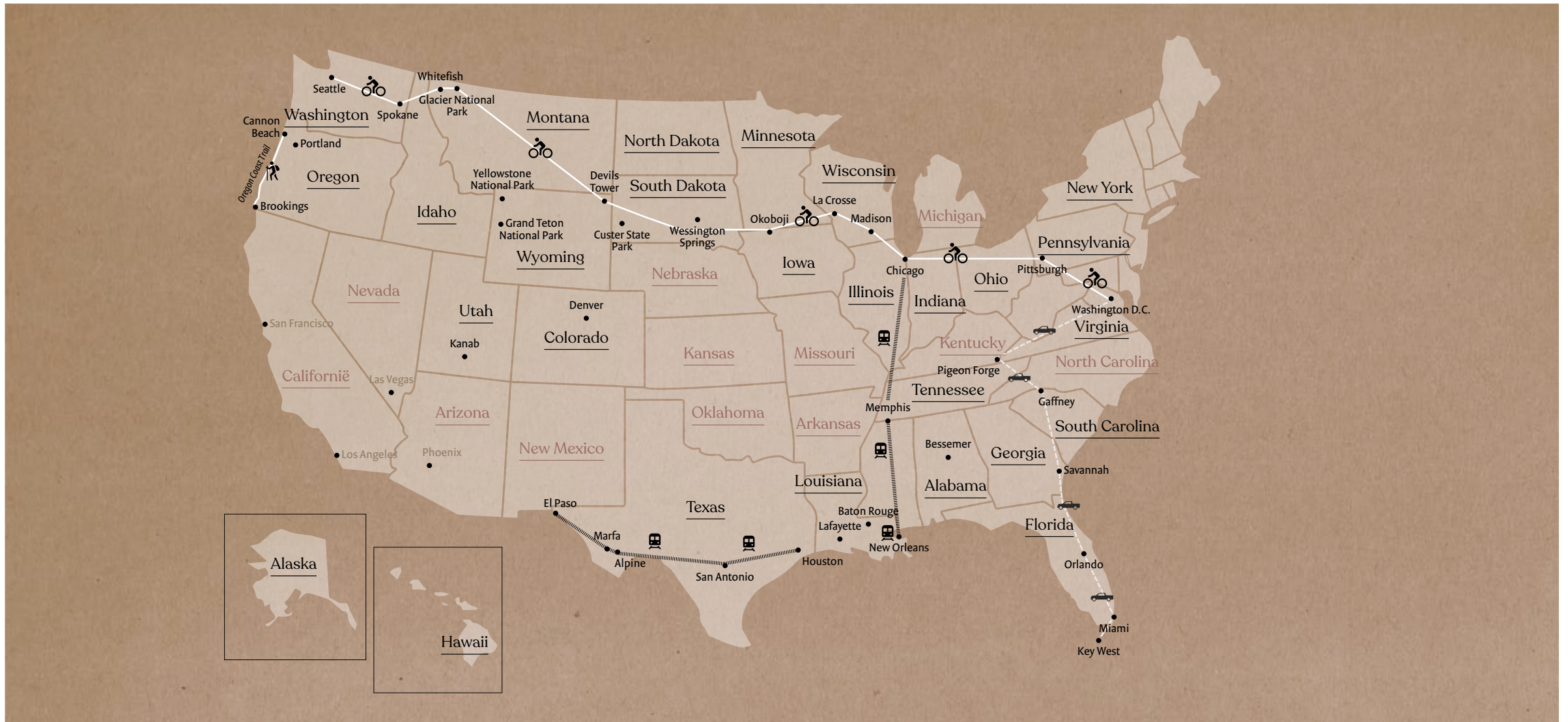

Voorwoord

Zoals bij zoveel niet-Amerikanen begon mijn fascinatie voor het land al ver voordat ik er ooit zelf was geweest. De popcultuur die vanaf die kant van de oceaan ook mijn jeugd binnenwaarde, was sterk genoeg om mij na jaren van series, films, boeken en muziek te laten denken dat ik het wel wist; hoe het leven in New York eruitzag, wegdromen bij de gedachte aan Californië. Maar toen ik eindelijk de kans kreeg om er zelf heen te gaan, wilde ik meer zien dan dat. Mijn eerste reis was er meteen een van New York naar Seattle, per trein, en juist de tussenliggende plekken zorgden ervoor dat ik terug bleef komen. Door de verhalen die ik er tegenkwam en de mensen die ik er leerde kennen.

Nog steeds waait de Amerikaanse cultuur over naar onze kant van de oceaan, maar lang niet altijd positief meer. Wat we nu vooral meekrijgen is schreeuwerig, hard, gepolariseerd en zonder nuance. Maar op reis door Amerika wordt dat beeld vanzelf genuanceerder, en blijkt het land diverser en een stuk gastvrijer dan we thuis meekrijgen.

Op een reis naar New Orleans leerde ik van een hotelmanager dat je Amerika kan indelen in bepaalde categorieën. New York, maar ook de Grand Canyon, of bijvoorbeeld een roadtrip van Los Angeles naar Las Vegas, zijn ervaringen voor tijdens je eerste bezoek. Een plek als New Orleans doe je misschien een keer op je derde of vierde reis. Een staat als Alabama, of een stadje als Wessington Springs in South Dakota? Die staan ver onderaan zo'n rangorde. Maar het zijn juist die plekken met een verhaal. Waar je veel meer van het land ziet dan wat er overwaait. Dus begon ik steeds vaker die plekken op te zoeken. Een *juke joint* net buiten Baton Rouge, wandelend langs de kust van Oregon, of op de fiets dwars door het land. Door Iowa, Wisconsin, Wyoming en Idaho. Plekken waar je minder snel komt, maar de verhalen des te mooier zijn.

Inhoud

Voorwoord 5

Een warme douche – DWARS DOOR DE USA 8

De nederige kust – OREGON 22

Stad van uitersten – OREGON 38

Op weg naar de zon – MONTANA 48

Wapiti's in de winter – WYOMING 58

Ijskoud Yellowstone – WYOMING 70

Buffalo Roundup – SOUTH DAKOTA 84

De eeuwige rodeo – SOUTH DAKOTA 98

Staat van bezinning – UTAH 108

Vrolijk bevroren – COLORADO 122

Soul Train – VAN ILLINOIS NAAR TENNESSEE 132

De ziel van het zuiden – VAN TENNESSEE NAAR LOUISIANA 146

De achtertuin van Gip – ALABAMA 166

Nachttrein door Texas – TEXAS 174

Betoverd door de bayou – LOUISIANA 186

De laatste juke joint – LOUISIANA 200

Door de Smokey Mountains - FLORIDA, SOUTH CAROLINA, TENNESSEE 212

Een warme douche

Het echte hoogtepunt van een vijfduizend kilometer lange fietstocht door Amerika? Niet wereldsteden als Chicago of Seattle, niet de Rocky Mountains, maar de grenzeloze gastvrijheid van de Amerikanen.

De zomeravond in Washington D.C. is warm en veelbelovend. Ik zit op een bankje voor het Witte Huis, naast Lowie, met wie ik overmorgen zal beginnen aan een fietstocht van vijfduizend kilometer naar de andere kant van het land. Hoewel we de route redelijk in ons hoofd hebben, plus de tijd die daarvoor staat, overheerst de avontuurlijke onzekerheid. We hebben geen idee wat ons te wachten staat, wat we zullen tegenkomen, en wie. Dat vertelden we eerder vanavond ook aan Dirk Rohrbach, een Duitse professionele avonturier met wie we toevallig aan de praat raakten. Niet alleen fietste hij zelf al eerder van kust naar kust door de VS, nee, hij was nu bezig met het plan om per kano de Missouri af te zakken, van de Rocky Mountains tot de Golf van Mexico. Waren het niet die verhalen die de nodige indruk maakten, dan was het wel het feit dat hij eruitzag als een onvervalste actieheld met zijn beeldhouwde torso en lange haren die door een hippe zonnebril in model werden gehouden. Hij was geïnteresseerd, Dirk, en concludeerde na een aantal vragen dat het met de uitrusting, voorbereiding en ook de mentale weerbaarheid wel goed moest zitten. Vlak voor hij ging, kniep hij ons beiden even lichtjes in de schouder. Dit gaat belangrijk worden, wisten we meteen. Hij keek ons beurtelings aan en zei met een ijzige kalmte: gebruik Warmshowers. Vervolgens liep hij weg.

Nobele fietsgemeenschap

Van Warmshowers had ik vaker gehoord. Het is een begrip voor iedereen die wel wat van fietsvakanties weet. Een online platform voor langeafstandsfietzers waarop mensen kosteloos hulp bieden. Dat kan in de vorm van een maaltijd, afspreken voor een biertje, allerhande informatie maar met

De route

De pakweg vijfduizend kilometer tussen Washington D.C. en Seattle verliepen via onder meer Harpers Ferry, Pittsburgh, Columbus, Fort Wayne, Chicago, Milwaukee, Madison, Okoboji, Sioux Falls, Spearfish, Sheridan, Bozeman, Whitefish en Spokane. Een fietsreis van tweeëneenhalve maand, met tientallen logeeraadressen onderweg via het platform Warmshowers.

‘We vechten tegen een nietsontziende wind en fietsen over lege wegen, met in elk dorpje een watertoren als baken in de verte.’

name een slaappleats. Een soort Airbnb, maar dan gratis. Al moet je die gastvrijheid wel verdienen door ervoor te fietsen. We maken een account aan, zoeken adressen op de route en vallen meteen met de neus in de boter. Gary Hill, een fietser op leeftijd, woont in Harpers Ferry, dat gelegen op een samenvloeiing van twee rivieren een toeristische attractie op zichzelf is. Op ruim honderd kilometer van ons vertrekpunt de ideale stop na een eerste dag fietsen. Met twee berichtjes weten we dat we welkom zijn, krijgen we zijn adres en nog wat tips over de route en biedt Gary zelfs aan om ons op vijf kilometer voor het stadje op te komen halen met z'n truck, omdat de bereikbaarheid voor fietsers op het laatste stuk nogal een puzzel kan zijn. We bedanken vriendelijk, vertrekken 's ochtends goedgemoed uit Washington D.C. en volgen over een autovrij fietspad de Potomac River, die we de hele dag niet uit het oog verliezen. Bezweet en met brandende kuiten bellen we eind van de eerste fietsdag aan bij Gary's huis, dat bijna op het hoogste punt van Harpers Ferry ligt. Waar we eerst al de fietsen een hoge wenteltrap op moesten tillen om per brug de rivier over te steken en zo het stadje binnen te komen, volgde een beklimming zo steil als de Muur van Hoi. Gary glimlacht, om maar te benadrukken dat hij niet voor niets had aangeboden ons op te halen. Daarna volgt de gastvrijheid van een ervaren fietser. Een tuinslang om de fietsen schoon te spuiten, een koud biertje en een luisterend oor voor de ervaringen van vandaag. Dan is het de beurt aan Gary om te vertellen. Met zijn vlotte baard, volle dos wit haar, spijkerbroek en de opgestroopte mouwen van zijn trui ziet hij eruit als een fitte zestiger. Maar na een serie indrukwekkende verhalen – weduwnaar geworden na zijn diensttijd in de Pacific, maar liefst drie keer van kust naar kust door Amerika gefietst en de volledige Appalachian Trail van 3500 kilometer gelopen – besluiten we toch eens te polsen hoe oud hij is. ‘Binnenkort word ik tachtig’, zegt hij, en in zijn ogen verschijnt een kleine twinkeling. Hij schenkt er verder weinig aandacht aan, leidt mij naar de logeerkamer en legt een luchtbed klaar voor Lowie. ‘Frissen jullie jezelf maar even op, dan begin ik vast met het eten.’

Na de maaltijd neemt Gary ons nog even mee het stadje in en ook na het ontbijt de volgende ochtend staat hij erop af te sluiten met een kop koffie *in town*. Met een stapel fietskaarten in zijn arm zoekt hij een tafeltje uit in het Guide Shack Café. Samen doorlopen we de route naar het westen, wat andere koffiedrinkers komen er omheen staan en voor we het weten worden we van alle kanten bestookt met tips. Als we aanstalten maken om te gaan, zucht Gary. 'Het liefst zou ik de hele route met jullie meefietsen.'

Jenny, Lee & Alan

Zonder Gary moeten we verder. Via Pittsburgh door het heuvelachtige platteland van Ohio en tussen de weilanden van Indiana vechtend tegen een nietsontziende wind. Over lege wegen, met in elk dorpje een watertoren als baken in de verte. In Fort Wayne logeren we bij Jenny, een operatiezuster die

ons per sms toevertrouwt dat de achterdeur gewoon open is, omdat ze zelf tot laat moet werken. Wanneer wij fris gedoucht al op haar bank zitten, komt ze zelf thuis, stelt zich voor en begint gemakkelijk te vertellen over haar werkdag. De volgende ochtend neemt ze ons mee naar de boerenmarkt, de *farmers market* die elke zaterdag onder veel belangstelling plaatsvindt. 'Dit zijn Bas en Lowie', zegt ze tegen elke bekende die ze tegenkomt. 'Zij komen helemaal uit Nederland en zijn met hun fiets op weg naar Seattle.'

In Chicago verblijven we bij Lee. Hij zegt een avond van zijn boekenclub af om ons met zijn auto naar een fietsenmaker te brengen voor een aantal kleine reparaties. 'Als je ervoor kiest om gastheer te zijn, dan moet je het ook goed doen', was zijn verweer op onze verontschuldigingen en het voorstel om op eigen houtje een fietsenmaker te vinden. Met twee betrouwbare fietsen en na een maaltijd bij het Thaise restaurant op de hoek komen we een paar uur later weer thuis.

De ochtend erna vervolgen we per fiets onze weg. Via Warmshowers hebben we een route uitgestippeld tot aan Madison, de hoofdstad van Wisconsin, met een stop in de buurt van Milwaukee en een logeeraadres in Madison zelf. Voordat we daar aankomen, stuurt gastheer van dienst Alan een bericht dat hij die avond een barbecue organiseert voor een groep studenten die hij begeleidt op de universiteit. Die barbecue is al bezig als we – niet met lege handen, bij een supermarkt onderweg hebben we wijn en kaas gekocht – het huis hebben gevonden. Nieuwsgierige blikken op het feestje volgen hoe we de fietsen wegzetten, onze spullen pakken en ons voorstellen aan Alan. Die neemt lachend de fles wijn in ontvangst en laat zien waar we alles kunnen vinden. Hij introduceert ons bij de aanwezigen en heeft dan nog één mededeling voor ons. Morgen, op zaterdag, vertrekt hij met vriendin en kind voor een weekend naar zijn schoonouders, een paar uur rijden van hier. Als we zin hebben, mogen we best mee, maar als we liever in Madison blijven dan vindt hij het ook prima als we op hun huis passen. 'Blijf zolang jullie willen', sluit Alan af. 'Al hadden we ooit een gast die dat iets te serieus nam. Na bijna twee weken moesten we toch voorzichtig melden dat we niet écht voor onbepaalde tijd onze logeerkamer openstellen.'

Lake Michigan

Van de vijf Grote Meren is Lake Michigan niet de grootste, maar wel het bekendst. Het meer is de naamgever van de staat Michigan en het kan er verschrikkelijk stormen, maar in de zomer zorgt het azuurblauwe water ervoor dat Chicago soms aanvoelt als een beach town. Inclusief kilometerslange zandstranden.

Het is een beetje gek om Alan op zaterdagochtend z'n spullen te zien pakken en hem samen met vriendin en kind weg te zien rijden, terwijl wij in hun huis achterblijven. Maar een weekend rust, en zeker de rust van een eigen huis, komt als geroepen. We hebben er ruim 1500 kilometer op zitten, een dag of twee niet fietsen voelt als vakantie. Bovendien: Madison is een van de leukste steden van Noord-Amerika. Kleinschalig, alles op loop- of fietsafstand en bomvol studenten die voor de nodige sfeer zorgen. Zoals in zoveel Amerikaanse steden is ook hier de zaterdagochtend gereserveerd voor de *farmers market*. Rondom het Capitool, waar de overheid van de staat Wisconsin huist, krioelt het van de mensen die langs kraampjes met verse producten lopen. Groenten van het land, fruit uit eigen bomen en versgebakken brood. Op de bovenste verdieping van datzelfde gebouw is het uitzicht over de stad weids. Aan beide kanten zijn de meren te zien waartussen de stad ligt ingeklemd, rechts Lake Monona en links Lake Mendota. Daar zullen we vanavond eindigen op het Memorial Union Terrace, het terras van het universiteitscafé. Inclusief livemuziek en vuurwerk boven het meer, terwijl het niet eens vier juli is.

Het meer van Okoboji

Voor de meeste *hosts* is er een duidelijke reden waarom ze hun huis openstellen voor passerende vakantiefietsers: voor wat hoort wat. Ooit waren zij zelf op de fietsreis van hun leven, genietend van de gastvrijheid die je zoveel kosten bespaart en vriendschappen oplevert. Nu doen ze wat terug. Dat is ook het principe van het platform, dat draait op de goede bedoelingen van fietsliefhebbers en hier en daar een donatie. Maar soms tref je mensen die het gewoon leuk vinden om gasten te ontvangen. JoAnne Sackett uit Okoboji, Iowa, behoort tot die laatste categorie. Ooit vertelde een vriend van haar – die op zijn fietstocht een tijdje bij JoAnne en haar gezin logeerde – over Warmshowers en sindsdien ontvangt ze met veel plezier ook onbekende passanten. We sturen haar een berichtje net nadat we de Mississippi zijn overgestoken, bij La Crosse in Wisconsin. Vanaf nu kunnen we uitkijken naar het Wilde Westen. We laten de groene heuvels achter ons en zullen ons een weg moeten banen door drogere gebieden; een verschil dat meteen in Minnesota al duidelijk

is. In Okoboji, een prettige verrassing tussen alle maisvelden van Iowa, zijn we direct welkom. Nadat we gebeld hebben om het een en ander af te spreken, krijgen we nog een sms'je van JoAnne: 'Jammer dat jullie maar twee nachten kunnen blijven. Komend weekend vier ik mijn verjaardag en dat doen we al jaren met een *wig party*, een feest waarbij iedereen verkleed gaat en een pruik op heeft.'

'Laten we maar even afwachten hoe het daar is', denkt Lowie hardop als we tijdens het fietsen onze opties bespreken. 'Maar het klinkt veelbelovend in ieder geval.'

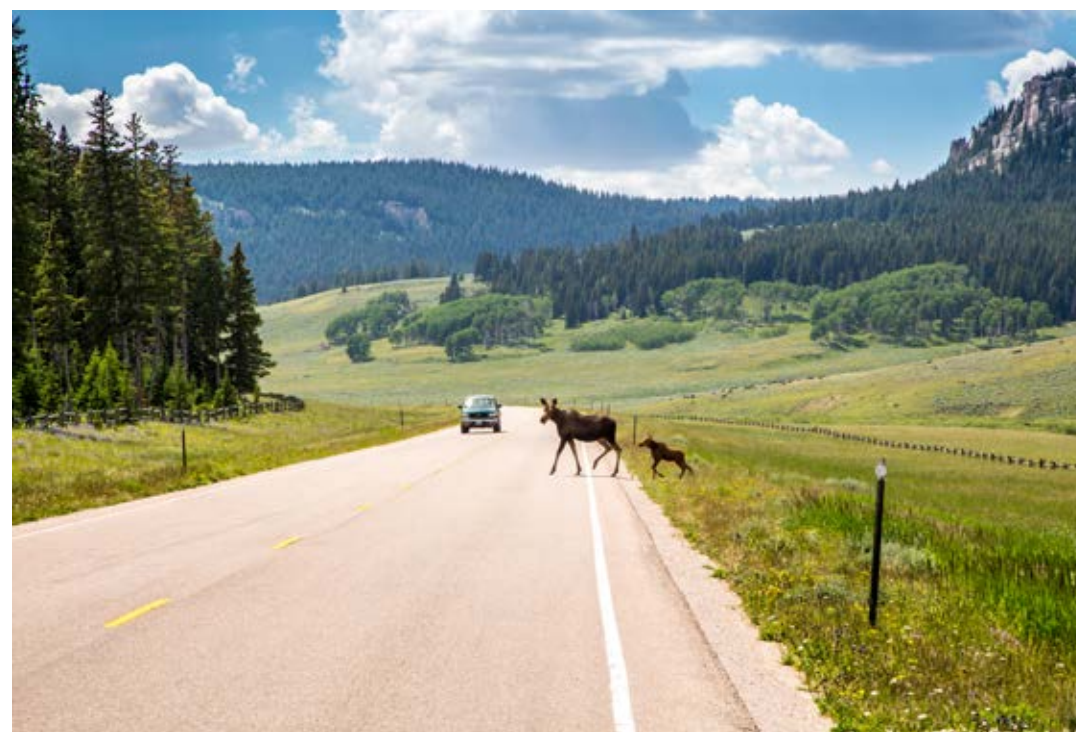
Eenmaal aangekomen bij onze nieuwe verblijfplaats is de keuze snel gemaakt. We worden door JoAnne ontvangen als oude vrienden, krijgen direct een plek aan de eettafel en worden naast hun vier kinderen verzorgd als tijdelijke nummer vijf en zes. Met JoAnne en haar man Barry praten we tot laat op de avond en als zij overdag weg zijn, kijken we rustig wat er in de buurt te doen is; om telkens tot de conclusie te komen dat het in de tuin van de Sacketts het meest ontspannen is. Dat is niet gek. Hun prachtige huis staat direct aan het meer van Okoboji. Vanaf de steiger duik je zo het verkoelende, rimpelloze water in. De zonsondergangen kunnen zich meten met die in Florida of Californië. Het pruikenfeest blijkt een onverdeeld succes, inclusief een spontane muziektopera door de wijk. Met een houten hoofd maar vrolijke blik vervolgen we de middag erna onze tocht naar het westen.

Alleen maar hoogtepunten

Het zijn kortstondige, maar intense en oprechte vriendschappen die onderweg ontstaan en dat allemaal dankzij een gezamenlijke liefde voor de fiets. Tegen het einde van onze tocht – het is inmiddels augustus – brengen we een nacht door in Idaho, net buiten het plaatsje Sagle. De ontvangst door Rick Price, een energieke vijftiger, is wederom hartelijk en voelt al bijna vertrouwd. 'De fietsen mogen in de schuur, gebruik vooral de badkamer en kies maar welk bed je op de logeerkamer wil.' Inmiddels is het hele gezin aangeschoven – vrouw, zoon en dochter – en blijkt er nog een langeafstandsfietser te logeren die avond. Iedereen wisselt verhalen uit, en ervaringen. Hoogtepunten volgen elkaar op. Van ons – verhalen over Chicago bij het krieken van de dag, in alle vroegte fietsen door de Badlands of Glacier National Park in Montana, waar de Going to the Sun

Wildlife

Hoe westelijker je komt, hoe groter de kans dat je dieren in het wild tegenkomt en op de fiets is dat extra uitkijken. Wat er vrij rondloopt in staten als Wyoming en Montana? Zwarte beren, grizzlies, elanden, dikhoornschapen en bizonnen. De meeste dieren kijken zelf wel uit voor interactie met mensen, maar toch is het advies: blijf altijd op genoeg afstand.

Road misschien wel de mooiste etappe van allemaal was. Van de andere gast, een jonge professor uit Boston die in moordend tempo een vergelijkbare tocht heeft gemaakt. En van Rick en zijn vrouw Julie, over hun fietsavonturen van vroeger en de gasten die ze nu over de vloer krijgen. Maar hoe mooi de landschapsbeschrijvingen ook zijn, het is de Amerikaanse gastvrijheid die in elk verhaal weer boven komt drijven. Rick: 'Misschien verrassend, zeker gezien het beeld dat de wereld van ons heeft als je alleen maar de politiek en het nieuws volgt. Maar ik kan je verzekeren: er zijn Amerikanen genoeg die absoluut niet in dat plaatje passen. Die zijn open, sociaal en hebben met iedereen het beste voor. De gastvrijheid van dat type Amerikaan is onovertroffen.'

Altijd welkom

In Seattle, na tweeënhalve maand op reis te zijn geweest, is ons avontuur ten einde. 'Eigenlijk moeten we iedereen een kaartje sturen, dat we veilig zijn aangekomen', stelt Lowie voor. 'Dat vindt iedereen vast leuk om te lezen.' Het komt er niet van, maar een paar maanden later voegen we thuis toch de daad bij het woord, en vertellen we op een ansichtkaart kort over de rest van de reis en hoe welkom we ons hebben gevoeld. De eerste die reageert is Gary, onze allereerste gastheer. In een mail schrijft hij dat het goed met hem gaat, en dat hij door een vriend is uitgenodigd om Mount Rainier in Washington State te beklimmen. Dat is dezelfde berg die wij langzaam maar zeker dichterbij zagen komen op het einde van onze fietstocht. De berg die als achtergronddecor dient van de skyline van Seattle, met de kenmerkende besneeuwde top. Een berg op bijna vijfduizend kilometer van Gary's huis in Harpers Ferry. 'Ik denk erover om er op mijn fiets heen te rijden. Het zou geweldig zijn als jullie zin hebben om een stukje mee te fietsen.'

Maar hoe mooi de landschapsbeschrijvingen ook zijn, het is de Amerikaanse gastvrijheid die in elk verhaal weer boven komt drijven.

Van Washington D.C. naar Seattle

Buffalo Roundup

In een staat met een paar wereldberoemde toeristentrekkers laten cowboys en bizonen het echte gezicht van South Dakota zien.

De grond trilt. Stofwolken hangen als mist boven de prairie. Duizenden hoeven die dwars door de velden stuiven, zorgen voor een dof gerommel. Soms klinkt er gesnuif. Af en toe het klappen van een zweep. Tientallen cowboys rijden op hun paarden naast en achter een groep van honderden bizons, en jagen ze zo door de Black Hills van Custer State Park in South Dakota. Dwars door het hoge grasland, dat na een zomer lang zon goud is gekleurd. De natuurlijke loop van het landschap volgend, slingert de bonte stoet als een snelstromende rivier de vallei door. Om de heuvels heen. Dan weer door nauwe doorgangen, waar alles en iedereen als in een trechter doorheen wordt geperst. Dan weer opent het landschap zich, en rijden de cowboys en bizons over uitgestrekte prairie zoals ze getekend zijn in de stripboeken van Lucky Luke. De cowboys, ongeveer vijftig in totaal, worden aangevoerd door twee vaandeldragers. Fier wapperen de vlaggen van de Verenigde Staten en de staat South Dakota voorbij Governor's Hill, waar de gouverneur haar gasten vermaakt met dit jaarlijkse spektakel. Op de heuvel ertegenover staat het volk, dat ieder jaar weer in grote aantallen afkomt op de traditie die al meer dan zestig jaar plaatsvindt. Tussen de tien- en vijftien-duizend toeschouwers juichen als de bizons dichterbij komen. En stiekem hopen ze op nog meer spektakel. Er is altijd wel een bizon die uit de kudde dreigt te glippen. Gebeurt dat, dan

Soul Train

Een treinreis van Chicago naar Memphis leverde het meest memorabele muziekweekend uit mijn leven op.

Cloud Gate

In de volksmond heet het The Bean, maar de officiële naam van het kunstwerk van de Britse kunstenaar Anish Kapoor is *Cloud Gate*. Het staat sinds 2006 midden in Millennium Park en hoewel veel inwoners van Chicago tijdens de bouw hun vraagtekens plaatsten bij het nut van het kunstwerk, met die gekke vorm van een boon, werd alles duidelijk toen bij de oplevering het staal gepolijst was. In één klap zag je de skyline van de stad, met jezelf erin.

Noem het reizigersgeluk. Die fijne constatering van op het juiste moment op de juiste plek zijn, waar dan ook ter wereld. Het moment, dat is alweer een tijd geleden. Het is vrijdag 3 oktober 2014. De plek: Chicago. Op een druilerige herfstmiddag staar ik samen met mijn reisgenoot naar onze grauwe reflectie in The Bean, de beroemdste spiegel van Amerika. Iets later zien we vanuit de John Hancock Tower donkere wolken samengepakt boven de skyline van de stad. Het is weer voor warme chocolademelk, of snert. Ja, het is snertweert. In een zoektocht naar wat te doen in een verregend Chicago komen tal van opties voorbij. Er is een aquarium, waar een vis van meer dan honderd jaar oud rondzwemt, er zijn musea, zoals het hoog aangeschreven Institute of Art. Dat is zo groot dat je er dagenlang regen voor nodig hebt om alle uitgestalde kunst te kunnen bewonderen. Tot mijn reisgenoot me aanstoot en zijn telefoon voor mijn neus houdt. Zijn ogen glinsteren. 'Weet je wie er vanavond optreedt in het House of Blues?' Ik kijk hem verwachtingsvol aan. 'B.B. King! En er zijn nog kaarten!'

Koning van de Blues

Dat Riley Ben King een belangrijke rol zou spelen, en muziek een leidraad zou worden in een reis om nooit te vergeten, hadden we vooraf wel verwacht. We trekken namelijk naar het zuiden. Niet over het asfalt van de Route 66, maar per trein. Naar muziekstad New Orleans. Met een tussenstop in Memphis, die andere muziekgigant in de Verenigde Staten. De stad waar de grootste bluesmuzikant die ooit heeft geleefd groot is geworden. En waar op Beale Street nog steeds zijn iconische Blues Club huist. Maar om hem hier in Chicago al tegen te komen, op de allereerste dag van onze reis, en dan ook nog eens op het podium. In onze stoutste dromen niet.

Dus staan we die avond met een mix van spanning en nieuwsgierigheid in de concertzaal. Als de gordijnen het podium vrijgeven, zien we eerst alleen zijn band. In het midden van het podium staat een lege stoel, ernaast een zwarte Gibson-gitaar, leunend in een standaard. 'Lucille', hoor ik een man voor me bewonderend uitspreken. Al bijna zeventig jaar noemt King zijn gitaar zo. Ontstaan uit zijn blinde liefde voor muziek, toen hij in een klein plaatsje in Arkansas een van zijn concerten uit de hand zag lopen door een vechtpartij. In de chaos ontstond brand, iedereen vluchtte naar buiten, en pas toen het hele pand in vlammen stond, realiseerde King dat zijn gitaar nog binnen lag. Zonder na te denken en met gevaar voor eigen leven, rende hij weer naar binnen. Hij kwam terug, mét gitaar. En toen hij hoorde dat de ruzie die de brand veroorzaakte ging over een vrouw die Lucille heette, besloot hij dat hij zijn gitaar vanaf dat moment zo zou noemen. En elke gitaar die volgde ook, om zichzelf eraan te herinneren nooit meer zoiets doms te doen als een brandend gebouw in rennen.

t

De achtertuin van Gip

De muziek is wereldberoemd, de barbecue heilig en nergens in Amerika was de rassenstrijd heftiger dan in hier. De laatste plek in Alabama waar dat allemaal samenkwam, was een ouderwetse juke joint net buiten Birmingham.

‘**W**at we hier doen? Ik zal je zeggen wat we hier doen. We maken plezier.’

Twee grote bruine ogen kijken me heel even indringend aan. En dan weer weg. Achter ons wordt de blues gespeeld. Daar gebeurt het. Daar moeten we heen. Waarom staan we hier te praten? Hij geeft me nog eens een hand en mompelt ‘welcome’. Die hand als een kolenschop. Het is de grootste hand die ik ooit heb geschud. In zijn andere heeft hij een klein glaasje vast. Moonshine, zelfgestookte sterke drank waarvan het recept alleen bij de maker ervan bekend is.

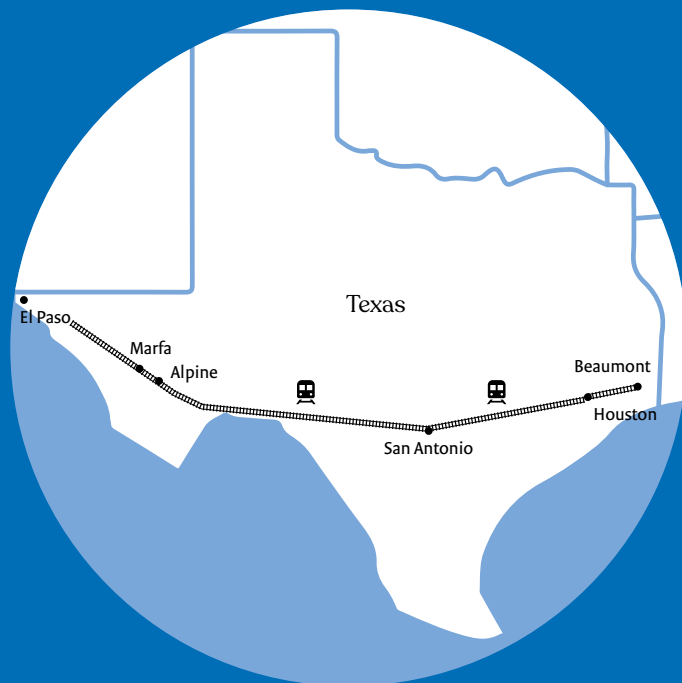
Gip loopt weg, zijn achtertuin in. Richting zijn schuur waar de muziek vandaan komt. Henry Gipson heet hij, en hoewel niemand weet hoe oud hij officieel is, stonden er twee weken geleden 97 kaarsjes op zijn verjaardagstaart. ‘Toen Gip werd geboren, werd dat door zwarte families allemaal nog niet zo precies bijgehouden’, zou zijn zoon Keith later op de avond vertellen.

Gip’s achtertuin, hier in Bessemer, Alabama, is onder bluesliefhebbers wereldberoemd. Een *juke joint* van het oude soort. ‘Een plek waar de zwarte bevolking op zaterdagavond samenkwam omdat ze door de segregatie nergens anders terecht konden’, legt de Nederlandse muziekjournalist en radiopresentator Marc Stakenburg uit, die er vanavond ook is. Want als je enigszins in de buurt bent op zaterdagavond, dan ga je hiernaartoe. Iedereen met liefde voor de blues, waar dan ook ter wereld, heeft wel eens van Gip’s Place gehoord. Voor sommige bezoekers is het bijna een pelgrimage. Bovendien: je weet nooit wanneer het de laatste is. Stakenburg: ‘Juke joints ontstonden zo’n honderd jaar geleden, en al snel schoten ze overal in het zuiden van de VS uit de grond. Er werd muziek gemaakt, maar ook gegokt en soms was er zelfs sprake van prostitutie. De politie liet het toe. Het was iets voor de arme bevolking en die werd op zaterdagavond met rust gelaten. Tegenwoordig is Gip’s achtertuin een van de allerlaatste in zijn soort.’

Nachttrein door Texas

Het is niet de meest voor de hand liggende manier om door Texas te reizen, maar vanuit de trein zie je een perfecte dwarsdoorsnede van de *Lone Star State*.

Het begin van Texas, vanuit het oosten gezien, is compleet anders dan het beeld dat de meeste mensen van de staat hebben. Geen ranches met paarden en cowboys met geruite overhemden. Geen rodeo. Geen dorre, oneindige zandvlaktes. In plaats daarvan stoomt de Sunset Limited, de trein die drie keer per week van New Orleans naar Los Angeles rijdt, in een kaarsrechte lijn door een bruingroen moeras. Kreupelhout kraakt, een alligator schrikt op van het lawaai en schiet weg in het water. Kilometerslang rijden we door een drassig, desolaat landschap. Het landschap uit de serie *True Detective*, of de film *Mud*.

Vanuit de loungecoupé van de trein is het allemaal goed te zien. De zijkanten van de coupé bestaan bijna volledig uit ramen, die tot halverwege het plafond doorlopen. Er zijn tafeltjes waaraan je kunt zitten, maar aan weerszijden van het gangpad staan ook comfortabele stoelen opgesteld, opengedraaid zodat je automatisch naar buiten kijkt. Een verdieping lager is een kleine bar, waar bier, hotdogs, chips, thee en koffie wordt verkocht. Texas is groot. Na Alaska de grootste staat van Amerika. Vanaf de grens met Louisiana in het oosten tot aan de grens met New Mexico in het westen is het een kleine 24 uur met de trein. Zo'n 1500 kilometer waarin van alles voorbijkomt. Onder Amerikanen is reizen met de trein trouwens niet heel populair, en de vraag is of het dat zal worden. De afstanden zijn te groot. Vliegen is veel sneller, soms ook goedkoper. Maar wil je wat van het land zien waar je doorheen reist, dan is de trein ideaal. Misschien nog wel beter dan de auto. In ieder geval met een stuk meer comfort. Als de avond valt, naderen we Houston. De grootste stad van Texas, met name bekend om het Space Centre van de NASA. Vanuit de restauratiewagen zien we de wolkenkrabbers oplichten in het donker. Na een korte stop waarbij passagiers uit- en instappen en de bevoorrading van de trein op orde wordt gebracht, rijden we verder, en verdwijnt de skyline langzaam weer uit zicht. We gaan de nacht in. Door naar San Antonio, een kleine zes uur verderop. Dat wordt onze eerste stop.

De slag om de Alamo

'Een verstandige keuze', zegt een van de conducteurs als we in het gangpad wachten tot de trein het station binnen rijdt. 'Want San Antonio, dat is de enige stad in Texas waar nog een beetje historie te vinden is.' Hij doelt op de Alamo. Texas is niet zonder slag of stoot ontstaan. Halverwege de zestiende eeuw waren de Spanjaarden de eerste buitenstaanders die dit stukje Amerika ontdekten. Ze maakten het onderdeel van de kolonie Nieuw-Spanje, daarna hoorde Texas nog een tijdje bij een Franse kolonie. En toen Mexico zich begin negentiende eeuw onafhankelijk had gevochten, viel

Betoverd door de bayou

Een van de kwetsbaarste staten van Amerika zakt langzaam weg in zee en het moerasland wordt er bedreigd. Toch zijn de bewoners wat ze altijd zijn geweest: weerbaar. Een reis langs het water op het lome ritme van de bayou.

‘Charles, waar was je nou vandaag? We dachten dat je dood was!’ Vanachter de toonbank klinkt welgemeende bezorgdheid met zuidelijke kwinkslag. ‘Charles komt hier vijf keer per dag’, legt een van de medewerkers uit, terwijl de zeventiger in kwestie onbekommerd aan een tafeltje plaatsneemt. ‘Hij is de eerste die hier ’s ochtends aanschuift voor koffie. Iedere dag. Maar nu is het al middag en we hadden hem nog niet gezien. We dachten echt dat er iets ergs gebeurd was.’

‘Ik moest naar de stad voor een doktersbezoek’, mompelt Charles, en zonder verder iets te zeggen wordt een cheeseburger met een zakje chips voor zijn neus gezet. Ik ben in Chesson’s Grocery, net buiten Bell City in het uiterste zuidwesten van Louisiana. Chesson’s is een tankstation, een winkel, een restaurant, maar vooral het kloppende hart van de steeds kleiner wordende lokale gemeenschap. Een van de weinige ontmoetingsplekken in de omgeving, die leeg is, kaal en weids. Wie hier langskomt, stopt vanzelf, ook al is het van buiten niet helemaal duidelijk of de winkel open is. De overkapping van de benzinepomp is eraf gewaaid. Binnen lijkt het donker. Alleen de geparkeerde auto’s voor de deur verraden de aanwezigheid van mensen.

Verdijnend land

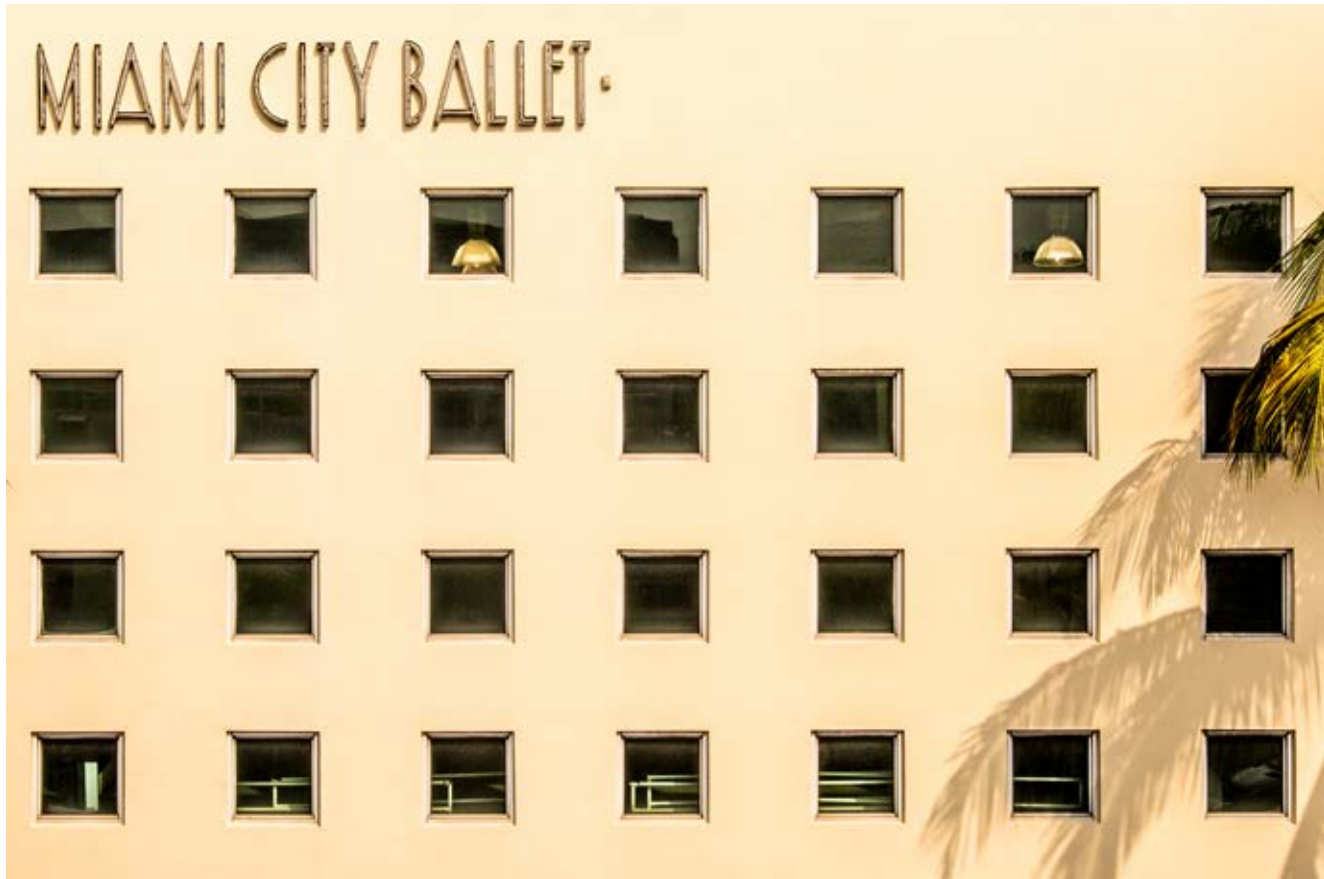
Nog maar iets meer dan tweehonderd jaar geleden was Louisiana de sleutel tot de gigantische uitbreiding van de Verenigde Staten. In 1803 vond de Louisiana Purchase plaats, koloniaal handjevat tussen Napoleon Bonaparte en president Thomas Jefferson. Daarbij ging het stroomgebied van de Mississippi, meer dan twee miljoen vierkante kilometer, over van Franse handen in Amerikaanse. Het betekende een belangrijke stap op weg naar de omvang van het huidige Amerika, met onder meer de beroemde expeditie van Lewis & Clark (1804-’06) die opdracht kregen het nieuwe land te verkennen.

Waar destijds de toekomst hoopvol gloorde, is de realiteit van vandaag minder rooskleurig. Het zuiden van Louisiana zinkt. Land verdwijnt met een omvang van honderd voetbalvelden per dag door kusterosie en door stijging van de zeespiegel. Ook Louisiana warmt op. Dat heeft niet alleen

Door de Smokey Mountains

Leg grote afstanden in Amerika met de auto af in plaats van het vliegtuig, en je belandt vanzelf op de meest wonderlijke plekken.

Het is een dinsdag aan het eind van de middag en ik lig op het strand van Fort Lauderdale. Het is niet alleen de hitte van Florida in juni waardoor ik me onder een palmboom nestel, ook is het uitpuffen van de reis die ik de afgelopen dagen heb gemaakt. In sneltreinvaart door het zuidelijk deel van Florida. Eerst door de Art Deco architectuur van Miami, langs Miami Beach en vervolgens via de beroemdste groente- en fruitwinkel van de staat, Robert Is Here Fruit Stand. Een typisch Amerikaans verhaal. Meer dan zestig jaar geleden werd de toen zesjarige Robert in Florida City, net ten zuiden van Miami, door zijn vader op een lege straathoek gezet om komkommers te verkopen. Toen hij na zijn eerste dag geen enkele komkommer had verkocht, besloot zijn vader een bord te maken met daarop de tekst 'Robert is here'. Vanaf dat moment liep de verkoop als een trein, hoe onverklaarbaar ook. Misschien uit medelijden met de

